

Collegevoorstel OG

Zaak : Vervolg warmtetransitie Oosterhout

Zaaknummer : 1046026

gemeente **Oosterhout**

Datum: 27 augustus 2024	Initialen auteur: SYI	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Buiten Projecten	

Onderwerp:

Vervolg warmtetransitie Oosterhout

Geraadpleegde teams:

Advies Bedrijfsvoering, Buiten Projecten en Control

Communicatie: ja d.m.v.:

besluitenlijst

Bijlagen:

- Brief door college
- Raadsinformatiebrief
- Brief beantwoording vragen ex art 39
- Raadsvoorstel
- Overige bijlagen:
 - Memo vervolg warmtetransitie Oosterhout

Behandeling in / door:

Raad

Datum:

Aard behandeling:

Portefeuillehouder

Van der Zanden

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 1046026 te vermelden.

Datum: 27 augustus 2024

Openbaar

Zaaknummer: 1046026

Onderwerp:

Vervolg warmtetransitie Oosterhout

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de inhoud van het memo 'Vervolg warmtetransitie Oosterhout' als basis voor de verder uit te werken Warmtevisie
2. De raad hierover te informeren met een raadsinformatiebrief

Samenvatting (circa 10 regels)

De gemeenteraad heeft eind 2021 de Transitievisie Warmte (TVW) van de gemeente Oosterhout vastgesteld. Hierin staat hoe we stap voor stap naar een aardgasvrij Oosterhout willen. Momenteel wordt er gewerkt aan de energievisie, dit biedt de gemeente inzicht in te maken keuzes voor warmte- en energiebronnen en -infrastructuur. Voor de energievisie is er een bronnenstudie uitgevoerd, hiermee is inzichtelijk gemaakt welke potentiële (warmte)bronnen er in Oosterhout zijn. Uiterlijk in 2026 wordt er een nieuw warmteprogramma opgeleverd, voorheen Transitievisie Warmte genoemd. Binnen de energievisie en de routekaart duurzaamheid is het warmteprogramma één van de onderdelen.

Er zijn veel ontwikkelingen op het gebied van de warmtetransitie, die van invloed zijn op de doelen van de TVW. Zo zijn er twee nieuwe wetten op komst: de Wet collectieve warmte en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Ook de ontwikkelingen rondom de Amercentrale en netcongestie hebben impact. De memo in de bijlage geeft inzicht in de recente ontwikkelingen, de impact op de fasering binnen de TVW en een doorkijk naar de toekomstige activiteiten.

Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)*Wetsvoorstel WgiW en Warmteprogramma*

Op 1 januari 2025 gaat de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (WgiW) in. Dit geeft gemeenten meer bevoegdheid om regie te kunnen voeren over de wijkgerichte aanpak. Gemeenten kunnen met dit wetsvoorstel wijken aanwijzen die binnen circa 8 jaar moeten overgaan op een duurzaam alternatief ter vervanging van aardgas. De TVW moet in 2026 geactualiseerd worden als warmteprogramma en wordt een omgevingsprogramma bepaald in de Omgevingswet.

De nieuwe warmtewet: Wet collectieve warmte

Op 1 januari 2025 gaat de Wet Collectieve Warmte (Wcw) in om de warmtetransitie op verschillende manieren te versnellen. Onder de Wcw is de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van een collectief warmtesysteem bij gemeenten neergelegd. Gemeenten bepalen namelijk door wie, waar en wanneer er binnen de gemeente een collectief warmtesysteem mogelijk is en wordt aangelegd. De maximumtarieven worden niet meer op basis van de gasprijs vastgesteld maar gebaseerd op de daadwerkelijke kosten die de warmteleveranciers maken. Ook mogen vanaf 2032 alleen warmtebedrijven die minstens 51% in publieke handen zijn nog collectieve warmtevoorzieningen aanleggen (bij >1.500 aansluitingen). Dit heeft grote gevolgen voor veel gemeenten maar ook warmtebedrijven zoals Ennatuurlijk.

Aanleiding

Het klimaatakkoord heeft ambitieuze en duidelijke doelen voor een aardgasvrij Nederland. Met de TVW zijn deze doelen vertaald naar Oosterhout. In 2050 moeten ruim 24.000 woningen aardgasvrij zijn. De warmtetransitie is echter niet alleen een technisch vraagstuk maar juist ook een sociaal-maatschappelijk vraagstuk. Niet alle bewoners zijn kapitaalkrchtig genoeg of hebben weinig kennis over het onderwerp om zelf te zorgen voor een nieuwe warmtevoorziening. Zonder hulp dreigen bewoners te verdwalen, waardoor een groeiende ongelijkheid kan ontstaan tussen inwoners met en zonder voldoende middelen.

De gemeente Oosterhout ondersteunt inwoners op verschillende manieren richting aardgasvrij wonen. Terwijl er wordt gewerkt aan verschillende uitdagingen, zoals de nieuwe wetten, de toekomstzekerheid van het Amernet en netcongestie, blijven we inzetten op activiteiten waarmee we stappen zetten richting aardgasvrij(ready).

Via dit collegevoorstel en de memo vervolg warmtetransitie in de bijlage wordt het college geïnformeerd over de recente ontwikkelingen, de invloed op de fasering van de TVW en een doorkijk naar de toekomstige activiteiten. De memo is geheel in lijn met de vastgestelde koers van de TVW. De recente ontwikkelingen in de memo zijn vooral van invloed op het tempo en de volgorde van de gestelde doelen binnen de TVW. De bronnenstrategie is op hoofdlijnen een bevestiging van de TVW en toont aan dat Oosterhout een gunstige positie heeft met verschillende bronnen. De wijken Dommelbergen, Strijen, Oosterheide en Vrachelen-Noord lijken zoals in de TVW geschikt voor een warmtenet. Vanwege de recente bouw van de huizen is voor het resterend deel van Vrachelen een volledig elektrische warmtepomp nog steeds de meest kansrijke oplossing. Voor de overige wijken zijn er meerdere kansrijke oplossingen zoals warmte eilanden, volledig elektrische warmtepompen en groen gas. Vanwege de fasering in de TVW, de verschillende kansrijke mogelijkheden, onzekerheden en het overbelaste net wordt voor deze wijken op dit moment een hybride warmtepomp geadviseerd. Woningeigenaren zijn vrij om een keuze te maken voor een andere duurzame oplossing dan aangegeven voor hun wijk. Bij de herziening van de TVW (vanaf 2026 een warmteprogramma) onderzoeken we of de verwarmingsmethode die in een wijk/ buurt is aangegeven in de eerste visie nog steeds de beste is.

Welke data zijn gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?

Voor deze memo is gebruik gemaakt van data uit de Transitievisie Warmte (2021), bronnenstrategie Oosterhout (2023) en het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW). Daarnaast is interne en externe afstemming gezocht met betrokken partijen.

Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?

Thuisvester is door hun grote (sociale) woningvoorraad een belangrijke partner bij het versnellen van de warmtetransitie. Ook grote afnemers zoals maatschappelijk organisaties en bedrijven spelen een belangrijke rol. Om het net niet verder te belasten en netcongestie te voorkomen is er regelmatig afstemming met Enexis. Voor buurtactivatie is er een samenwerking met Buurtkracht. Daarnaast is er regelmatig afstemming met buurgemeenten, de RES-regio en de provincie Noord-Brabant.

Wat willen we gaan doen?

De Transitievisie Warmte kent drie fasen: korte termijn (fase 1: 2022-2030), middellange termijn (fase 2: 2030-2040) en lange termijn (fase 3: 2040-2050). Vanwege de recente ontwikkelingen hebben er veranderingen plaatsgevonden in alle fasen. We bevinden ons momenteel in de eerste fase van de TVW (2022-2030) en merken dat het bieden van perspectief belangrijk is voor de inwoners. Gezien de grootte en complexiteit van de opgave is dit een begrijpelijke wens. Binnen de eerste fase zijn buurten geselecteerd waar de eerste activiteiten zullen plaatsvinden. Bij de keuze van de buurten en wijken is rekening gehouden met mogelijkheden voor een warmtenet en koppelkansen, zoals werkzaamheden van Thuisvester, het jaarlijks onderhoudsprogramma, Nationaal Isolatieprogramma en andere maatschappelijke opgaven.

In 2024 starten we met de volgende activiteiten:

1. Handelingsperspectief bieden

Veel inwoners zijn actief bezig met het verduurzamen van hun woning en vragen de gemeente regelmatig wat het beoogde eindresultaat is voor hun wijk. Deze informatie is ook relevant voor interne dienstverlening, zoals het jaarlijks onderhoudsprogramma (JOR). Maar het is ook relevant voor externe partners als Thuisvester en Enexis. Het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) heeft een tool ontwikkeld, die we graag willen inzetten om handelingsperspectief te bieden aan de betrokken partijen. De gegevens uit de Transitievisie Warmte worden hierbij als basis gebruikt.

Ondertussen willen we inwoners volgens de Paris Proof methode informeren over hoe ze hun woning, buurt en wijk kunnen verduurzamen. Bewoners kunnen hun woning stapsgewijs verduurzamen en daarmee op verschillende momenten de temperatuur van hun cv-ketel naar 80, 60 of 40 graden aanpassen, totdat de woning klaar is om van het aardgas af te gaan. Door per wijk of buurt aan te geven wat het benodigd niveau is voor het warmtealternatief (80,60 of 40 graden) weten inwoners tot hoever ze minimaal moeten verduurzamen. Inwoners kunnen maximaal isoleren maar hoeven dit te doen tot ten minste het benodigde niveau voor de warmteoplossing. De netwerkaanpak, ook wel de energie bespaar team wordt ook volgens het Paris Proof Methode ingericht, waarmee de doelgroep- en wijkgerichte aanpak goed samenkomt.

2. Wijkuitvoeringsprogramma Vrachelen

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat voor een groot deel van Vrachelen een all-electric variant (warmtepomp) de meest kansrijke warmteoplossing is. De woningen zijn veelal in de afgelopen 20 jaar gebouwd en hebben gemiddeld energielabel B of hoger. Vrachelen is om die reden de eerste wijk waarmee we willen starten met een wijkuitvoeringsprogramma.

3. Buurtactivatie en kleine warmtenetten Oosterheide

Voor Oosterheide is een warmtenet de meest kansrijke warmteoplossing. Gezien de ontwikkelingen met publieke warmtebedrijven en warmtebronnen is het hier niet mogelijk om op korte termijn te starten met een grootschalig warmtenet. We zien hier wel mogelijkheden voor kleinschalige warmtenetten, die in een later stadium mogelijk aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Tegelijkertijd starten we hier met buurtactivatieprojecten.

4. Buurtactivatietrajecten

We starten met verschillende buurtactivatietrajecten om alvast stappen te zetten richting aardgasvrij(ready). Momenteel lopen er drie trajecten met de Componistenbuurt, Leijzenakkers en de Staatsliedenbuurt. Het aantal buurten worden dit jaar uitgebreid.

5. Aansluiten bij enthousiaste bewonersgroep Den Hout

In Den Hout is er een actieve bewonersgroep die bezig is met de warmtetransitie. We sluiten graag aan bij deze enthousiaste inwoners en stimuleren waar mogelijk.

6. Warmteprogramma

In 2026 zijn we verplicht om een nieuw warmteprogramma op te leveren. Het proces neemt inclusief plan-MER (milieueffectrapportage) gemiddeld 2,5 jaar in beslag. Dat houdt in dat we dit jaar in Q3/Q4 een start zullen maken.

Afweging van argumenten voor en tegen?

Voor:

- De beoogde activiteiten leveren een bijdrage aan het behalen van de doelen uit de TVW
- Inwoners worden ondersteund in het proces richting aardgasvrij(ready)

- We stimuleren en sluiten van onder op aan bij initiatieven uit buurten en wijken
- Door de voorgestelde activiteiten uit te voeren pakken we als gemeente onze regio

Tegen:

- Er zijn veel onzekerheden en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de activiteiten

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?

Voor de uitvoering van de activiteiten is er in de concept perspectief nota van 2025 vooralsnog uitgegaan van:

- 1 FTE – Projectleider verduurzaming aardgasvrije wijken
- 2 FTE – Energiebesparingsbuddy

Daarnaast zijn er middelen opgenomen voor de uitvoering van wijkuitvoeringsprogramma's, de energie bespaar team en het soortenmanagementplan (SMP):

- Middelen wijkuitvoeringsprogramma's:
 - 2025: €60.000,-
 - 2026: €90.000,-
 - 2027: €120.000,-

Risico's?

- *Er zijn veel onzekerheden en ontwikkelingen (intern en extern) waardoor de termijnen die we afgeven en de warmtealternatieven niet reëel blijken te zijn.*
Inwoners worden altijd transparant geïnformeerd over de onzekerheden en ontwikkelingen die spelen binnen de warmtetransitie. Wanneer inwoners weten dat er geen plannen zijn voor een warmtenet, kunnen ze al investeren in een (hybride) warmtepomp. Als er wel plannen zijn voor een warmtenet in hun wijk, kunnen inwoners de afweging maken in relatie met de afschrijvingstermijn. Inwoners zijn altijd vrij om te kiezen voor een duurzaam warmtealternatief en worden nooit verplicht om aan te sluiten op een (collectieve) warmteoplossing. We zullen inwoners en de betrokken partijen informeren over de ontwikkelingen maar willen ze niet langer in onzekerheid houden.
- *Er wordt eerder dan gepland een warmtenet gerealiseerd en inwoners hebben al geïnvesteerd in een warmtepomp.*
Inwoners die reeds hebben geïnvesteerd in een (hybride) warmtepomp profiteren nu al van een lagere energierekening en leveren ook een bijdrage aan de verbetering van het milieu. Ook in een later stadium hebben inwoners de mogelijkheid om aangesloten te worden op een warmtenet. Inwoners kunnen niet gedwongen worden om te wachten of aangesloten te worden op een warmtenet.

Communicatie

De overstap naar duurzame verwarming duurt zeker tot 2050. Door veranderende technologieën en financiële onzekerheden is het voor sommige wijken en buurten nog onduidelijk wat de uiteindelijke vervanger voor aardgas gaat zijn. Dit wordt duidelijker in de nieuwe versies van de transitievisie warmte. Op dit moment hanteren we de communicatieaanpak die bij het vaststellen van de TVW is ontwikkeld voor de warmtetransitie. Een nieuwe communicatieaanpak volgt naar aanleiding van de herziene versie van de TVW. In de tussentijd worden inwoners zo goed en transparant mogelijk op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen, waaronder de adreszoeker. Ook volgen er voor de overige acties en projecten, zoals wijkuitvoeringsprogramma's, losse en gerichte communicatie- en participatieaanpakken.

Kernboodschap: Het college van burgemeester en wethouders heeft kennisgenomen van de recente ontwikkelingen binnen de warmtetransitie. In de Transitievisie Warmte (TVW) van de gemeente Oosterhout staat hoe er stap voor stap een aardgasvrij Oosterhout wordt gerealiseerd voor 2050. In een update zijn de geplande activiteiten voor 2024 gedeeld en is de fasering van activiteiten toegelicht. Het college informeert de gemeenteraad hierover met een raadsinformatiebrief.